

Tali ei jäänudki taeva!

Kolm ametlikku talvekuud olid kokkuvõttes soojad, samas väga mitmekesise ilmaga.

AIN KALLIS ml@maaleht.ee

Tänavust talve võib kiruda või kiita, ühele meenuvad lumikellukesed, teisele 30kraadine pakane. See, et “pool lund on veel taevas”, kehtib alati – küll ta ikka tuleb, ega ta tulemata jää. Nagu nüüdki.

Meie oma pisikeses maanurgas sõltume täielikult välisilmast: põhjast tehakse tavaliselt külma, idast suvel köetakse, talvel jahutatakse, läänest saame vett ja vilet.

Suusakeskused võivad küll pidulikult teatada, et kõva kahurvägi on lume tootmiseks valmis, aga kui ikkagi tuleb lõunast suur kuumalaine, ei aita siin midagi. Jääb vaid ilmataadi lahkusele loota.

Teisalt on jälle igati kena, kui küttearved püsivad enam-vähem mõistlikkuse piires ning nüüd, märtsis, saab ka suusatada, vähemalt mandril.

Head talved jäävad kaugele

Jah, sellised talved, kus lumi oli pidevat põlvini ning tõeline pakane paukus aiateibais, on muutunud harvemaks. Tartu pikas andmereas, mis algab aastaga 1865, jäävad äsjased kolm talvekuud keskmiselt temperatuurilt $-2,0^{\circ}$ jagama 14.–15. kohta. Parema paiga edetabelis rikkus külmalaine jaanuari alguses, kui külmanäidud paigutusid 20 ja 30 miinuse vahele. Jõulukuu oli aga soojuselt ($+2,5^{\circ}$) isegi teisel kohal ning veebruar jäi oma keskmisega ($+0,6$ kraadi) esikolmikust napilt välja.

Veebruarikülmad, mida alati kardetakse, jäid tulemata – mis see $-7,8$ kraadi siis ära ei ole, päris sügisene näit!

Meenutuseks: eelmine talv oli tänavusest veelgi soojem, jäädes Tartu näitajailt ($-1,2^{\circ}$) 5.–7. kohale, esikohal püsib kindlalt 2007/2008. aasta talv, kus lund peaaegu näha polnudki ($0,2^{\circ}$). Kõige hullemad pakased jäävad aga möödunud sajandi neljakümnendaisse (1941/1942. a talv $-12,6^{\circ}$).

Talve keskmised terve Eesti kohta olid päris tavalised – soojem oli saartel (Vilsandil $1,3^{\circ}$), jahedam Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarjas $-3,2^{\circ}$). Riigi territooriumi keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati ilmteenistuses $-1,2$ kraadi, viimase poolsajandi 9. koht.

Aastaja kõrgeimaks näiduks mõõdeti Tartu-Tõravere ilmajaamas 20. detsembril $+12,5^{\circ}$, kõige madalamaks aga $-30,0^{\circ}$ samas paigas 8. jaanuaril.

Kolleeg Jaak Jaagus nentis kunagi, et talve võib vaadelda mitut moodi. Tema jaoks on oluline see, et saaks suusatada. Kui seda aga teha ei saa, siis on tõesti tunne, et talve pole olnudki.

Lumi jäi tulekuga hiljaks

Selle kriteeriumi kohaselt oli raske eelmisi kuid klimatoloogiliselt liigitada kas kevadtalveks või juba varakevadeks. See päristalv tuli tagasi alles veebruari lõpus.

Jõulukuus oli ju kohati ja ajuti paarisentimeetrist valget vaipa näha, nääriluu püsis lumine pea lõpuni, siis aga õhenes lumikate suisa olematuks.

Nii jäetigi Tartu maraton 21. veebruaril ära, nagu varem ka tähtis uisusõit, kuigi lund kukkus kuu lõpul lausa kallama. See oli teadagi suur põnts nii meie suusahuntidele kui uisuilvestele!

Viimastele lohutuseks valas ilmataat 26. jaanuaril ja 18. veebruaril alla nii jää- kui jäätuvat vihma, mis tekitas teedele kiilasjääd, autodele ja puudele aga paksu jäitekihi.